

Всесвітнє наукове ноосферно-онтологічне товариство
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Громадська організація «Фонд розвитку науки та освіти «ІНТЕЛЕКТ»

World Scientific Noosphere-Ontological Society
H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
Public organization "Foundation of Science and Education "INTELLECT"

ДУХОВНО-ІНТЕЛЕКТУАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ І НАВЧАННЯ МОЛОДІ В ХХІ СТОЛІТТІ

*Міжнародний періодичний збірник наукових праць
за загальною редакцією
проф. В. П. Бабича, проф. Л. С. Рибалко, проф. Штефан Л. А.*

SPIRITUAL AND INTELLECTUAL UPBRINGING AND TEACHING YOUTH IN THE XXI CENTURY

*International Periodical Collection of Scientific Papers
edited by prof. V. P. Babych, prof. L. S. Rybalko, prof. L. A. Stephan*

Випуск / Issue

III – 2021

Всесвітнє наукове ноосферно-онтологічне товариство
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
ГО «Фонд розвитку науки та освіти «ІНТЕЛЕКТ»

World Scientific Noosphere-Ontological Society
H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
Public organization «Foundation of Science and Education «INTELLECT»

ДУХОВНО-ІНТЕЛЕКТУАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ І НАВЧАННЯ МОЛОДІ В XXI СТОЛІТТІ

*Міжнародний періодичний збірник наукових праць
за загальною редакцією
проф. В. П. Бабича, проф. Л. С. Рибалко, проф. Штефан Л. А.*

Випуск 3

SPIRITUAL AND INTELLECTUAL UPBRINGING AND TEACHING OF YOUTH IN THE XXI CENTURY

*International Periodical Collection of Scientific Papers
edited by prof. V. P. Babych, prof. L. S. Rybalko, prof. L. A. Stephan*

Issue 3

Харків – 2021
Kharkiv – 2021

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Всесвітнього наукового ноосферно-онтологічного товариства, м. Харків
(протокол 5/1 від 11.11.2021 р.)*

Рецензенти:

Осадченко Інна Іванівна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини;

Іонова Олена Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики викладання природничо-математичних дисциплін у дошкільній, початковій і спеціальній освіті, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди;

Задорожний Григорій Васильович — доктор економічних наук, професор, академік Академії філософії господарства, академік Академії економічних наук України, академік Міжнародної кадрової академії, завідувач кафедри Міжнародної економіки і всесвітнього господарства, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна.

Духовно-інтелектуальне виховання і навчання молоді в XXI столітті : міжнародний періодичний збірник наукових праць. За заг. ред. проф. В. П. Бабича, проф. Л. С. Рибалко, проф. Л. А. Штефан. Вип. 3. Харків : Вид. ВННОТ, 2021. 452 с.

ISSN 2708-4809

У збірнику розглянуто ціннісні орієнтири духовно-інтелектуального виховання, розвиток духовно-інтелектуальних якостей особистості в умовах співпраці й інклюзії. Розкрито особистісні та соціальні детермінанти духовно-інтелектуального виховання і навчання в системі неперервної освіти. Проаналізовано історичні та порівняльні аспекти в теорії і практиці духовно-інтелектуального виховання й навчання. Акцентовано на практичній значущості розвитку духовно-інтелектуального потенціалу суб'єктів освітнього процесу.

Розраховано на науковців, педагогів, здобувачів загальної середньої освіти, здобувачів різного рівня вищої освіти, методистів, управлінців, громадську спільноту, батьків.

Spiritual-intellectual upbringing and teaching of youth in the 21st century: an international periodical collection of scientific papers. Edited by prof. V. P. Babych, prof. L. S. Rybalko, prof. L. A. Stephan. Issue 3. Kharkiv : Publ. WSNOS, 2021. 452 p.

ISSN 2708-4809

The collection considers the values of spiritual and intellectual upbringing, the development of spiritual and intellectual qualities of the individual in terms of cooperation and inclusion. It is revealed the personal and social determinants of spiritual and intellectual upbringing and education in the system of continuing education. It is analyzed historical and comparative aspects in the theory and practice of spiritual and intellectual upbringing and education. It is emphasis on the practical significance of the development of the spiritual and intellectual potential of the subjects of the educational process.

It is designed for scientists, teachers, applicants for general secondary education, applicants for various levels of higher education, methodologists, managers, civil society, and parents.

© ВННОО, 2021

© ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2021

Кохан Д. М. Духовно-інтелектуальне виховання майбутніх лікарів у процесі вивчення психолого-педагогічних дисциплін	81
Фоміна Л. В., Скорбач Т. В., Калініченко О. В. Мовна підготовка майбутніх медичних працівників	84
Гепенко Л. О. Виховання пошани до української культури в іноземних майбутніх лікарів під час прогулянки садом шевченка.....	87
Майнаєва О. І., Стегнієнко М. І. Можливості забезпечення взаємоінтеграції знань на уроках української мови та математики	90
Рибалко Л. С., Овсюк Д. Р. Педагогічна казка «Методи виховання»	95
Маркіна Н. В. Виховний зміст музикотерапії	99
Косиченко В. А. Танок як засіб самовдосконалення особистості	102
Рибалко Л. С., Антонов М. С. Виховний потенціал фітнесу	106
Собко І. М., Зеленцова А. О. Заняття з Fitness mix для підвищення фізичної активності студентської молоді	109
Кравчук Т. М., Зеленська Є. І. Засоби розвитку виразності рухів у юних спортсменів, що займаються складнокоординаційними видами спорту	113
Зозуля К. В. Навчання хореографії дітей молодшого шкільного віку в сучасних позашкільних закладах м. Харкова	118
Алтухов В. А. До проблем організації освітнього процесу на уроці хореографії	123
Котелюх М. Ю. Духовність і мораль лікаря в умовах пандемії.....	128
Лазаренко Г. А. Впровадження духовних цінностей в освітній процес закладу дошкільної освіти	131
Полежака Д. В. Дитяча книга як основа духовно-інтелектуального розвитку дітей дошкільного віку.....	135
Карась А. Г. Духовно-інтелектуальний розвиток старшокласників у освітньому процесі закладу загальної середньої освіти	139
Хоу Ісюань. Формування духовно-інтелектуальних умінь учнів на уроках хімії	142
Бондаренко Д. Р., Золотухіна С. Т. Засоби інтелектуального розвитку учнів старшої школи на уроках математики	145
Пономарьова Н. О., Майстрюк І. С. Самоосвітня компетентність школярів: сутність та структура	149
Остапенко А. В. Особливості розвитку критичного мислення учнів базової школи у вивченні математики	154
Пісоцька М. Е., Кадашевич К. О. Теоретичні підходи до визначення дидактичної системи індивідуалізації навчання учнів.....	157
Лі Янь. Духовно-інтелектуальний розвиток майбутніх учителів образотворчого мистецтва на заняттях з олійного живопису....	162

НАВЧАННЯ ХОРЕОГРАФІЇ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В СУЧАСНИХ ПОЗАШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ М. ХАРКОВА

Зозуля К. В.

кандидат педагогічних наук, викладач кафедри початкової і професійної освіти, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, м. Харків, Україна

У статті подано аналіз відомих художніх колективів, танцювальних та хореографічних гуртків, ансамблів народного, сучасного та спортивно-бального танцю м. Харкова. Установлено, що навчання хореографії дітей молодшого шкільного віку в сучасних позашкільних закладах відбувається в аматорських колективах та у профільних мистецьких установах.

Ключові слова: організація, навчання, хореографія, молодший шкільний вік, позашкільні заклади.

The article examines an analysis of well-known art groups, dance and choreographic clubs, folk, modern and modern sports and ballroom dance ensembles in Kharkiv has been given. It has been established that choreography training for primary school-age children in extracurricular institutions is currently taking place in amateur groups and in specialized art institutions.

Keywords: organization, training, choreography, primary school age, extracurricular institutions.

Сьогодні однією з центральних проблем у педагогіці є проблема формування творчої діяльності дітей, бо виховання людини — одне із головних педагогічних завдань. Необхідність застосування нових педагогічних технологій особистісно зорієнтованої моделі виховання для формування художньо-творчих здібностей дітей відображено в Національній доктрині розвитку освіти в Україні.

Синтезом фізичних та естетичних цінностей є хореографічна діяльність за своєю природою. Це дозволяє вирішувати різні завдання з розвитку молодших школярів, як-от: збереження здоров'я, задоволення художньо-творчих потреб, розвиток креативності, виховання національної свідомості тощо. З огляду на це, ми вважаємо актуальним зробити аналіз відомих художніх колективів, танцювальних та хорео-

графічних гуртків, ансамблів народного, сучасного та сучасного спортивно-бального танцю м. Харкова.

Сьогодні широко відомими є театр-студія Олексія Литвинова «Горизонт», що працює на базі Харківського Палацу культури залізничників, студія танцю «Litvinoff dance» (генеральний директор Анастасія Суярова), Ансамбль «Щасливе дитинство», що працює на базі Харківського обласного Палацу дитячої та юнацької творчості (керівником колективу призначено Р. Галенко), «Театр естрадного танцю «Карнавал» — Комунальний заклад «Харківський палац дитячої і юнацької творчості» (художній керівник Марина Білецька), клуб бального танцю «Вояж» (Керівники: Костянтин Бобрусь та Марина Літке) [4,5].

У театрі-студії «Горизонт» молодших школярів навчають сучасним бальним танцям та дитячій хореографії. Навчання відбувається на основі авторської програми «Спортивно-бальна хореографія». У клубі бального танцю «Вояж» навчання відбувається з 6 років. До програми навчання включено: вивчення сучасних бальних танців (повільний вальс, фокстрот, квікстеп, танго, румба, самба, ча-ча-ча). Танцювальний колектив працює за авторською програмою «Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку гуртка бального танцю «Вояж».

О. Литвинов також відкрив власну студію танцю «Litvinoff dance». У студії відбувається навчання майже усім танцювальним стилям, які відомі сьогодні (бальні танці, хіп-хоп, jazz-funk, contemporary, сальсо, мамбо, класична хореографія та ін.). До навчання запрошуються діти з 3 років. Навчальний процес відбувається виключно за авторськими програмами.

Навчання у ансамблі «Щасливе дитинство» та «Театрі естрадного танцю «Карнавал» відбувається за програмою «Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку ансамблю танцю «Щасливе дитинство» та авторською програмою «Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку театру естрадного танцю «Карнавал»». Згідно з програмою по закінченню вищого рівня навчання вихованці, які склали кваліфікаційний іспит, отримують спеціальне свідоцтво «Про позашкільну освіту» [4,5].

На території Харківської області діють профільні позашкільні навчально-виховні заклади, які забезпечують умови для всебічного розвитку інтересів дітей, їх нахилів та здібностей і задовольняють потреби з певного напрямку діяльності.

Найбільш відомою хореографічною школою в Харкові є хореографічна школа та єдиний при ній на всій території України дитячий балетний театр. Директором школи сьогодні працює Наталія Олександрівна Ржевська. В хореографічній школі відбувається навчання дітей 6-9 років, яке проходить за авторськими програмами і включає:

- танець — навчання основам хореографії, розвиток артистизму, пластичної фантазії;
- гімнастику — включає розкриття фізичних можливостей, зміцнення організму, здоров'я, виховання професійних даних;
- ритміку і музично-творчу практику — передбачає розвиток музичальності, ритму, ладового слуху, вокальних даних;
- етику: курс «Чесноти», «Азбука театру», «Міфи давніх цивілізацій», котрі спрямовані на виховання інтелекту, духовне формування особистості;
- образотворче мистецтво — до складу якого входить навчання малюванню, розвиток просторової фантазії.

Навчання також включає хор, уроки фортепіано, вокал. Починаючи з 3-го (1 «балетний» клас) до 8 класу, діти вивчають класичний танець, історико-побутовий, народно-сценічний танець, модерн, музичну літературу, етику: курс «Слов'янська міфологія», «Історія релігії», історію театру, образотворче мистецтво, майстерність актора, фортепіано, музично-творчу практику.

Після закінчення повного курсу навчання Харківська хореографічна школа видає свідоцтво державного зразка, на базі якого можна продовжувати навчання в училищах, інститутах і університетах України та за її межами [8].

До спеціалізованих мистецьких закладів, які надають початкову хореографічну освіту в м. Харкові належать: Дитяча школа мистецтв № 5 імені Д. О. Дунаєвського, Дитячий заклад «Дитяча школа мистецтв № 6 ім. Г. Жуковського» та Комунальний початковий спеціалізований навчальний заклад «Дитяча школа мистецтв № 6» [1,2,6].

Навчання у Дитячій школі мистецтв № 5 імені Д. О. Дунаєвського проводиться за типовими навчальними планами для шкіл естетичного виховання. При вступі до школи на хореографічне відділення дитина повинна володіти музичним слухом та пам'яттю, почуттям ритму та уміти рухатися під музику, мати музичний слух [2].

Дитячий заклад «Дитяча школа мистецтв № 6 ім. Г. Жуковського» має 4 відділення: музичне, художнє, хореографічне та відділ мультимедіа.

Хореографічне відділення зазначеної школи в своєму складі має два відділи. Це: відділ народної і відділ сучасної хореографії. Кожний із відділів надає учням інформацію про класичний танець, історію мистецтв і профільний предмет (народний чи сучасний танець), у залежності від напрямку діяльності.

На хореографічне відділення набирають дітей віком від 6 років, які вже йдуть до 1-го класу закладу загальної середньої освіти. Для молодших школярів при школі діють підготовчі групи хореографічного спрямування. Хореографічне відділення керується Освітньою програмою «Хореографічне мистецтво». Навчання відбувається протягом 8 років, а по закінченню — учень отримує свідоцтво державного зразку [1].

Відбір дітей до хореографічних шкіл проходить на конкурсній основі. Майбутній учень у залежності від віку повинен володіти танцювальними рухами, мати музикальність, відчуття ритму, координаційну пам'ять та мати відповідні фізичні данні (наявність необхідного підйому стопи; амплітуда кроку; достатній рівень гнучкості; навички стрибка; зовнішню сценічність) [8].

Таким чином, узагальнюючи матеріал можна дійти висновку, що навчання хореографії дітей молодшого шкільного віку в сучасних позашкільних закладах м. Харкова відбувається в аматорських колективах та у профільних мистецьких установах. Навчання хореографії в танцювальних та хореографічних гуртках, ансамблях і студіях відбувається на авторських програмах керівників, які складені на основі програм з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку. Освітній процес у мистецьких школах здійснюється за типовими освітніми програмами та за авторськими програмами, розробленими на основі типових освітніх програм.

Список використаних джерел:

1. Дитяча школа мистецтв № 6 ім. Г. Жуковського. веб-сайт. URL : <https://my-shkola.kiev.ua/khoreografichne-viddilennia/pro-khoreografichne-viddilennia>
2. Дитяча школа мистецтв № 5 імені І. О. Дунаєвського. веб-сайт. URL : <http://dshm5.com.ua/>

3. Зозуля К. В. «Організація навчання хореографії дітей молодшого шкільного віку в позашкільних закладах України (друга половина XX століття)» : дис... канд. пед. наук: 13.00.01 Харків, 2020. 241 с.
4. Комунальний заклад «Харківський палац дитячої та юнацької творчості Харківської міської ради Харківської області». веб-сайт. URL : http://dvorec.edu.kh.ua/programi_navchannya/
5. Комунальний заклад «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості». веб-сайт. URL : <https://firstpalace.kh.ua/>
6. Комунальний початковий спеціалізований учбовий заклад Дитяча школа мистецтв № 6. веб-сайт. URL : <http://dshi6.kharkov.ua/ua/page/horeograficheskoe-otdelenie>
7. Програма для хореографічної школи, хореографічного відділення початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу (школи естетичного виховання. Напрямок «Народно-сценічний танець». Уклад. О. М. Тіщенко. Київ, 2012. 48 с.
8. Харківська хореографічна школа. веб-сайт. URL : <https://ballet.kharkov.ua/informatsiya/informatsiya-dlya-roditelej/pravila-priema.html>